

	Logg Trygve Horgen
	29/10-2019, Bergen off. bibliotek
	Intervju: Bjørn Enes, logg: Jonas S. Rudjord
	https://vimeo.com/371377029
00:00:00	Personalia. 75 år. Bergen, født og oppvokst. Skipsbygger. Tillitsmann.
00:00:40	Solheimsviken. Rett vei fra barneskole, framhaldsskole, til arbeid. Industri. Ikke akademia. Mange til sjøs. Bror, fetter. Lærling hos BMV laksevåg.
00:02:15	Kom ikke til sjøs. Angrer ikke. Mange kom for tidlig ut. Ble alkoholisert. Kom an på båten.
00:02:55	Lære som smed. En av siste faglærte industrismeder. Fagbrev. Platearbeid, internt fagbrev. Kranfører og instruktør. BMV, Mjellem & Karlsen, 30 år. Hammerfest, 1 år, Findus & Slip. Kone derfra. Forlengelse av stålbat. Første i Finnmark. Snurpe, Nyvold Senior.
00:04:10	Mjølna. Ventilasjonfirma. Personalsjef Kristiansen gav ikke ny jobb på Laksevåg. "For mye bråk med deg sist". Tillitsmann, 40 lærlinger, nestleder i klubben. Politisk aktiv. Mjellem Karlsen, 1973.
00:05:20	Smia. 1958/1959, 16/17 år. Både sveising og klinkebygging. Klinket spantene, sveiset skjøtene. Forklarer klinking. Kledning og spant. Hullbåring, plate, spant, nagl, oppvarming, hamring, nedkjøling, krymping.
00:07:45	Forferdelig spetakkel. Bodde i Søndre Skogvei. BMV klinket, arbeiderne nesten døde. Ikke hørselsvern. Forklarer klinking. Onkel Håkon Nilsen på BMV, dyktig platearbeider. "Locket", slo, hull i platene. Eksentrisk. Nagler varmet med kull. Naglegutt. Gjøglete plater skulle klinkes. Sveising var nytt, stolte ikke helt på det. Ikke Røntgenfoto.
00:10:55	Erfarne industriarbeidere ser om nyvinning er fordel eller ulempe. Sveising knakk, ikke like sterkt. Overtiden bedre, raskere. Maskinknuserne fra England. For levebrød, ikke mot teknikken. Automasjon, færre arbeidsplasser. Bra i sosialistsystem. Mer roboter, bedre fordeling. Heller bibliotek enn forurenset industri.
00:12:50	Smed. Reparasjon. Vaiertrommel, poller, meisler. Skinker til veivaksler i stempel, motorfabrikk på Håvikneset. Hammer slo 500 kilo. Klemhaker. Rekkverk, tapper. Sveising erstattet smiing, mer platearbeid.
00:14:35	Oppdrag, lage 1500 bøylor. Høyanger. Krise. Gigger, bakker. Tregt. Filosofisk. Tiden går ikke, livet går. Etter halvparten, går fortere. Relativt. Mindre av hva som er igjen. Idiotarbeid, repetativt.
00:16:40	Platearbeid, ikke bare rutine. Forme, passe på, skape. Forklarer. Finne fasong, valse, mal. Må ha kunnskap for å tegne det. Utforming.
00:18:00	Lett overgang. Bruke øynene. Får kunnskap gjennom arbeid. Teoretisk undervisning. Prøve om kvelden. Kunsthåndverksskolen. Fagbevegelsen fikk gjennom dagtid. Gjort på videregående nå. Viktig med praktisk, teoretisk.
00:20:35	Prøve og feile, læreprosess. Samarbeid. Passer på tabber, farlig. Ikke godte seg. Korreksjon, naturlig. Produksjonsprosess. Feil går ut over alle. Gir beskjed, kameratslig, åpent.
00:22:55	En hadde vært snekker i Amerika. Sa de skulle lære seg selv. Innredet kjøkken i høyblokk. Masse snekkere. Den sist ferdige fikk sparken. Holde kunnskapen for seg selv. Ikke kultur i Norge. Dele. Fordeler. Forbedre. Forslagskasse.
00:25:00	Kommunikasjon mellom platearbeidere og tegnerne. Gode tegninger. Greit forhold. Kunne diskutere på Mjellem & Karlsen. Litt skille. Tegnerne var ofte nede i produksjonen. Reparasjonsverksted. Løse problemer ad hoc. Lærlinger studerte til ingeniør. Ingeniør med fagarbeidbakgrunn. Lite praktisk erfaring nå. Datamaskin ser for deg. Logaritmer.
00:27:50	Laksevåg, omtrent 1000 mann. Martens Olsen, århundreskiftet, 3000 arbeidere. Norges største arbeidsplass. Stappfulle klubbmøter. politisk utveksling. Verftene gav opplæring, organisasjonskunnskap, samfunnskunnskap. Dynamikk. Ble tillitsvalgte på små bedrifter. Politikk. Alle var ikke på klubben, men alle diskuterte "nede", på arbeidsplassen.

00:30:00	Stor endring. Konjukturer endret seg. Ikke konkurransedyktig. Billigere å bygge båt, skrog, i andre land. Markedene gav nedbygging. 1970-tallet, 30.000 i skipsindustrien. Ulveset-komiteén, mindre subsidier, 16.000. Litt opp med oljevirksomheten. Endret karakter. Verftene, få båtbyggere. Høy-avansert. Havforskningsbåter, fiskebåter, oljeletningsfartøy. Saudi Arabia. Japan. Skrog, Donau, Beograd, slutten av 1980-tallet. Donau, svartehavet, middelhavet, Gibraltar, til Bergen. Billig. Vant kontrakt. Utrustet, topp teknikk. Stålbygging forsvant.
00:32:30	Bygget båter hele tiden. Halve tiden heltids tillitsvalgt. Tilpasset. Sjøfolk, maskinister, jobbet på land, maskinavdeling. "Maskin ute". Høyt kvalifiserte. Stor innvirkning, konkurransekraft. Internasjonalt marked. Utveksling, videreføring, deling av erfaring. Vekselvirkning. Kunne motor, på verksted, til sjøs.
00:37:00	Økonomi. Land som ikke konkurrerer, produserer. Råvareleverandører. Ferdig produkt avgjør. Konkurransedyktig, kontinuerlig produksjonsprosess. Henge med. Norge produserte lokomotiv, utkonkurrert av Tyskland. Falt ut av markedet. USA, 1970-tallet, kapitalistene devaluerte ikke dollaren, billig arbeidskraft i Asia. Forsvinner. Kina, Sør-Korea, Japan fikk produksjonen, forbedrer. USA produserer ikke engang mobiltelefon.
00:38:35	Norge vært flinke. Roboter. Stipend, Bergen kommune. Skipsbygging, Finland. Värtsilä. Fabrikk, sveisemaskin. Kemppi. Sveiseautomat, fremtiden. Arbeiderne som må programmere dem, ta seg av prosessen. Holde produksjonskunnskapen. Felles.
00:40:00	Robot, forutsetter demokratisk system. Ikke bare nytte for elite. Ikke mot roboter, men anvendelsen. Overskudd, resultat av arbeid. Robotene lærer etter mengde. Kina kommer til å ligge fremme.
00:43:30	Teknologi-optimist. Litt konservativ, lang tid før fikk fargefjernsyn. Gamle fungerte, ville ikke hive. Anvendelsen farlig, ikke teknologien. Alltid forbedre.
00:45:45	BMV. Konjunktur. Skipsindustri gikk ned. Finans, 1980-tallet, jappene kom. Skattesystem etter krigen. Skattemessig. Bygge opp bedrifter lønte seg. Liten aksjekapital. Kjøpte, la ned. Spekulasjon, eiendom. Mjellem & Karlsen. Uppstrøm og Seim, møte, forpliktet. Tillitsvalgte. Helge Stokke, eid i 15 år. Eiendomsinvestering. Skipsverft, industri, ingen erfaring. Eiendom. Klubbstyre. Investor. Pengene lånt, 35%, ingen avkastning. Driftselskap over ende.
00:50:10	Oljevirksomhet i stedenfor. Asia bygger bedre båter. Konkurransen, lavere lønninger. Kina, 300 millioner ut av fattigdom, robotisering, effektivisering. "Volvo går så det suser". Mer langsiktig.
00:53:30	Delegasjon i Kina, 14 dager. NKP. Innsikt. 1987. Krigen, samarbeidet, fienden Chiang Kai Shek, mot Japan. Kina, Sovjet. Ikke sans for kulturrevolusjonen. Mao. Kina største økonomi, 1500-tallet. Igjen 200 år etter. Tenkemåte. Demning, "Gudefloden". Ingeniør jobbet der hele livet.
00:56:20	Sosialismen, ny teori i den store sammenhengen. Marx. Liten tid til utvikling. Prinsippet, felles eie, aldri forsvinne. Ikke overlate problemene, miljø, til kapitalistene. Kapitalistisk system, planøkonomisk fundert.
00:58:20	Store forskjeller, løsning, kan bli voldelig konflikt. Motsetninger. Chile. Markedsliberalisme. Høygafler. Effektiv balanse, felleskapet eier produksjonen. Elite skummer fløten.
00:59:35	Ikke lenger skipsbygging i Bergen. Reparasjon. Internasjonalt skipsregister. Mindre sjøfart enn før. Var hovednæring. Skipsmeglere. Olje. Motorfabrikk, Håviknes. Mindre industri, mer avansert. Oljeplattform, teknologi. Entydig, ikke ferdigvareproduksjon. Sko. Klær. Kompetanse forsvinner.
01:03:10	"Et lands første moralske oppgave er å brødfø seg selv", egen mat. Selvforsyning, mindre transport. Roboter. Økonomi. Ikke fjerne, men redusere internasjonal handel. Systemløsninger.
01:07:40	Kunnskapsnivå. Får ikke fysisk tilknytning til produksjonen i dag. Landbruk, fiskere. Var der, fikk det inn. "Melken kommer ikke fra butikken". Alt er laget, produsert av noen. Ikke magisk, alle deltar. Sydende gryte.
01:10:03	Slutt.